

UIT DE LITTERATUUR

Die chirurgische Zahnentfernung unter besonderer Berücksichtigung der Prophylaxe. H. F l i e g e en H. H e u s e r. Deutsche zahnärztliche Wochenschrift 1938 N. 41, 969.

Onder prophylaxe op het gebied der extractie verstaan schr. den ingreep, waarbij een extractie al of niet na een *korte* poging tot verwijdering met den tang, wordt voortgezet of begonnen met een kleine chirurgische voorbereiding, zoodat de verwijdering van het element daarna gemakkelijker zal kunnen geschieden. Schr. geven een incisie aan, die na doorsnijding van de tandvleeschpapij verloopt van het midden der mesiaal van het te extraheeren element gelegen kies naar den omslagplooi; langs de aanhechting van het tandvleesch worden de weeke deelen dan weggeschoven. Deze snede heeft, in tegenstelling met vele anderen het voordeel, dat zij vrij eenvoudig naar distaal verlengd kan worden, indien dit noodig mocht blijken. Met behulp van een door de schrijvers aangegeven beitelvormig instrument wordt, door handdruk, het marginale randje van de alveole weggenomen, waarna het weerbarstige element in den regel veel eenvoudiger kan worden verwijderd. Eén hechting is gewoonlijk voldoende.

Het belang van dit artikel schuilt echter niet in de eenigszins gewijzigde methodiek voor deze overigens welbekende kleine ingreep, maar in het feit, dat de schr. de toepassing dezer z.g. prophylaxe met nadruk bepleiten vóórdát de wortels gebroken zijn. Wanneer men vermoedt, dat de extractie langs den gewonen weg niet te verrichten zal zijn zonder ongelukken of wanneer men na een enkele korte poging bemerkt, dat de extractie zeker moeilijkheden zal opleveren, kan men zijn patiënten en zich zelf door het toepassen dezer methode veel narigheid besparen.

E. S.

Der heutige Stand der Agranulocytosefrage, Prof. Dr. W. S c h u l t z. Zschr. f. ärztl. Fortb. 15 Nov. 1938.

Het agranulocytosevraagstuk blijft in toenemende mate de belangstelling houden, als een ziekte-toestand, die gekarakteriseerd wordt door een abnormale vermindering van weerstand tegen allerlei schadelijke, vooral infectueuse invloeden, die ons organisme

kunnen treffen. De grondoorzaak zoekt men in het ontbreken der granulaire witte bloedlichaampjes, vooral der neutrophilen, in het circulerende bloed. Een dergelijk defect kan het menselijk organisme tenminste nooit lang verdragen zonder dat zichtbaar stoornissen optreden. Meestal komt het tot ontsteking (ook van diphtherischen aard) en necrosen der slijmvliezen, der inwendige organen en van de huid. Wat het meest voorkomt is een koortsige, diphtherieachtige ontsteking van de keel, de verhemeltebogen en de omgeving van de tong, soms ook begeleid door een ulcererende of necrotische gingivitis. De tandvleeschontsteking vormt niet zelden het eerste zichtbare symptoom van het beginnende ziekteproces, zoodat de diagnose dan zelfs het eerst door den tandarts gesteld kan worden.

Uit het bloedpreparaat is in weinige minuten zekerheid omtrent de diagnose te verkrijgen. Men vindt dan, naast het bijna ongeschonden beeld van de roode bloedlichaampjes, vrijwel volledig afwezigheid der neutrophile en eosinophile leucocyten, met spaarzaamelijk voorhanden zijn van witte bloedlichaampjes, welke dan meestal nog lymphocyten en enkele monocyten blijken te zijn. Klinisch blijkt vaak de gingivitis met tonsillitis gepaard te gaan.

Aanvankelijk was de oorzaak geheel duister. Geleidelijk had men al wel gevonden dat, op de basis der constitutie, zoowel chemische inwerking van uitwendigen aard, als interne toxische prikkels op het beenmerg, agranulocytose konden doen ontstaan. Merkwaa-digerwijs bleek tenslotte het pyramidon in de eerste plaats de aanleiding te kunnen zijn, en daarin wel voornamelijk de pyrazolon-groep met al wat daarvan gemaakt is (antipyrin, veramon, allonal etc.). Vooral door P l u m (Denemarken) is dit overtuigend aangetoond.

In gevallen van beenmergbeschadiging door Pyramidon blijkt meestal vooraf op de basis der constitutie een overgevoeligheid voor het medicament te hebben bestaan, of langzamerhand onder invloed van het langdurig gebruik een zekere verworven anaphylaxie te zijn opgetreden.

Soortgelijke uitwerking kunnen overigens ook andere medicamenten (salversan, goudpreparaten, sulfanilamide) veroorzaken. Direct ophouden met het gebruiken ervan is onvoorwaardelijk noodig in geval de diagnose vaststaat.

Bij de zeer overdreven ijver om een infectueus focus te zoeken kon het niet uitblijven dat men hier en daar een chirurgische ingreep deed op de amandelen, de tanden of dergelijke, zonder direct een bestaande agranulocytose te onderkennen. Dergelijke ingrepen zijn schadelijk omdat het normale reactievermogen van het orga-

nisme ten eenen male gestoord is. Gevolg is dan ook steeds een verergering van het ziekteproces. Herhaaldelijk heeft men na een eenigszins uitvoerige extractie bij schijnbaar gezonde patiënten agranulocytose zien optreden.

Bloedtransfusie schijnt nog altijd de beste therapie te zijn, — niet als substitutie der verloren gegane leucocyten, maar door de formatieve prikkels op het beenmerg, die daardoor blijkbaar worden uitgeoefend, naast een zekere, niet nader definieerbare „entgiftende” werking. Den laatsten tijd heeft men ook gepleit voor toepassing der orgaantherapie met rood of geel beenmerg.

v. A.

Pepsodent. Mededeelingen van het Rijks-Instituut voor Pharmaco-Therapeutisch onderzoek (No. 31) over het jaar 1937.

Reclame: de tandpasta bevat Irium.

Uitkomsten van onderzoek: De witte tandpasta heeft een zelfachtige consistentie, reageert zuur en riekt sterk naar menthol. Bij drogen op een waterbad treedt een gewichtsverlies op van 19,5 pCt. Voor het aschgehalte werd gevonden 59,5 pCt. In de asch konden natrium, calcium (1,3 pCt.) en metaphosphorzuur worden aangetoond. Voor het fosphaatgehalte, bepaald in de oorspronkelijke massa, werd gevonden 58 pCt. (berekend als natriummetaphosphaat). Het natriummetaphoshaat is in de pasta hoofdzakelijk in een in water onoplosbaar polymeren vorm aanwezig. (Natriummetaphosphaat is in de moderne waschindustrie een veel gebruikt hulpmiddel).

Verder is naast glycerine een emulgator aanwezig, die de eigenschap heeft in zure oplossing emulgeerend (schuimvormend) te kunnen werken.

Omdat de naam der pasta hiertoe aanleiding geeft, werd een onderzoek ingesteld naar de aanwezigheid van pepsine; deze stof kon niet worden aangetoond.

Aan welk bestanddeel de fabrikant voor reclaimedoeleinden den naam Irium heeft gegeven kon niet uitgemaakt worden. In de ten dienste staande chemische en pharmaceutische literatuur wordt over den fantasienaam Irium niets vermeld. Inzage van de op de verpakking vermelde octrooinummers gaf daarover ook geen opheldering.

In het Chem. Zentralblatt 1936 wordt opgegeven, dat Pepsodent-pasta natriummetaphosphaat ($\text{Na}_4 \text{P}_4 \text{O}_{12}$) bevat naast de gewone vulmiddelen. De uitkomsten van dit onderzoek sluiten zich dus min of meer hierbij aan.

v. A.